

„Și totuși iubirea...”

de Cristian Ioanide

Stimați cititori,

Se apropie Sărbătoarea Nașterii Domnului. Și iată, un bun prilej de reflecții asupra originilor creștinismului, asupra începuturilor acestui fenomen unic în Istorie.

De ce este creștismul unic printre religiile lumii?

Aș zice, în primul rând, pentru că Cel care l-a înțiat, spre deosebire de toți ceilalți făuritori de religii sau mișcări similare, nu a venit cu scopul de a trăi cât mai mult printre ai Săi. El n'a venit ca să-și înmulțească timpul de propovăduire, astfel încât discipolii Săi să fie cât mai instruiți după plecarea Sa. Nu. El a venit doar ca să-și lanseze mesajul Său și ca să sufere o moarte prematură și năpraznică. Iar mesajul Său este și astăzi același: *Fiindcă atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, că a dat pe singurul Lui Fiu, pentru ca oricine crede în El, să nu piară, ci să aibă viața veșnică.* Iar Jertfa Sa a fost încununată de Înviere, pentru a-i dovedi veridicitatea.

În al doilea rând, creștinismul mi se pare unic printre toate religiile lumii, pentru că nu dă celor care îl urmează un cod de legi, un regulament de ordine interioară, astfel încât, în orice situație, să ai o soluție unică. Credința creștină este singura religie care dă frâu liber discernământului. Iar discernământul este o picătură din mărgea lui Dumnezeu. Iar Dumnezeu este nesfârșita Dragoste. Iar Dragostea este mai presus de reguli, și deci, de Lege. De aceea, Apostolul Pavel, acel superb matematician al creștinismului, spune: *Acum, deci, rămân acestea trei: credința, nădejdea și dragostea; dar cea mai mare dintre ele este dragostea. (...) Iar dragostea nu va pieri niciodată.* Și de aceea, reflectând la aceste cuvinte ale înțelepciunii pauline, Sfântul Augustin din Cartagena a strigat, ca de pe urma primirii unei revelații neașteptate: “Iubește pe Dumnezeu și fă tot ce-ți place!”

Iar eu, de aceea cred că, viața lui Isus din Nazaret, și a celor care L-au urmat, trebuie privită prin prisma acestor două aspecte.

Creștinismul a început prin propovăduirea Bunei Vestiri adusă de Isus și mii de iudei s'au adăgat, numai într'o singură zi, de exemplu, celor credincioși, după cum consemnează doctorul Luca în Cartea Faptelor. Tot acolo, același autor ne descrie, foarte condensat, viața de zi cu zi a primilor discipoli ai lui Cristos: *Ei stăruiau în învățătura apostolilor, în legătura frățească, în frângerea pâinii și în rugăciuni. Toți cei ce credeau, erau împreună la un loc și aveau toate de obște. Își vindeau ogoarele și averile și banii îi împărțeau între toți, după nevoile fiecăruia. Toți împreună erau nelipsiți de la Templu în fiecare zi, frângeau pâinea acasă și luau hrana, cu bucurie și curăție de inimă. Ei laudau pe Dumnezeu și erau plăcuți înaintea întregului norod. Și Domnul adăuga în fiecare zi la numărul lor pe cei ce erau mântuiți. (...) Mulțimea celor ce crezuseră, era o inimă și un suflet. Nici unul nu zicea că averile lui sunt ale lui, ci aveau toate de obște. Apostolii mărturiseau cu multă putere despre învierea Domnului Isus. Și un mare har era peste toți. Căci nu era nici unul printre ei, care să ducă lipsă: toți cei ce aveau ogoare sau case, le vindeau, aduceau prețul lucrurilor vândute, și-l puneau la picioarele apostolilor; apoi se împărțea fiecăruia după cum avea nevoie.*

Din aceste rânduri, desprindem pentru prima dată în Istorie, existența unei comunități socializate incredibil în viața de zi cu zi, pe baza dragostei celei mai pure față de aproapele și pe un discernământ cu totul deosebit. (Peste două milenii comunismul s'a lăudat că va realiza o societate ideală în care fiecare membru al ei va primi “după nevoi”. Dar ce s'a realizat a fost doar aducerea tuturor, fără voia vreunuia, la același nivel mizerabil de sărăcie și lipsuri.)

Și la fel cum Cristos redusese Decalogul la doar două legi ale dragostei, față de Dumnezeu și față de aproapele, tot așa, noua comunitate nu mai avea nevoie decât de o singură celebrare: Jertfa lui Isus. Pe care El le-o ceruse.

Cât de des avea loc această pomenire a Jertfei e greu de precizat. Dar e foarte probabil că nu avea date

prestabilite, pentru că Apostolul Pavel (care primise învățătura Evangheliei direct de la Domnul) Îl citează în felul următor: *Tot astfel, după cină, (Isus, n.n.) a luat paharul și a zis: "Acest pahar este legământul cel nou în sângele Meu; să faceți lucrul acesta spre pomenirea Mea, ori de câte ori veți bea din el."*

Cu un discernământ cu totul deosebit, Apostolul Pavel cere primelor comunități creștine ca și zilele de post, care în societatea iudaică erau cu multă precizie stabilite, să fie apreciate de fiecare după propria sa încredințare: *Cine mănâncă, pentru Domnul mănâncă; pentru că aduce mulțumiri lui Dumnezeu. Cine nu mănâncă, pentru Domnul nu mănâncă; și aduce și el mulțumiri lui Dumnezeu. În adevăr, nici unul din noi nu trăiește pentru sine și nici unul din noi nu moare pentru sine. Căci dacă trăim, pentru Domnul trăim; și dacă murim, pentru Domnul murim. Deci, fie că trăim, fie că murim, noi suntem ai Domnului.*

Și totuși, formalismul, care este ascuns în fiecare dintre noi, a început să-și facă loc puțin câte puțin. Dar este oare "formalismul" ceva cu totul dăunător?

Atâta vreme cât nu e ceva 'prețios' (și până la urmă ridicol), ca'n piesele lui Moliere, formalismul este nimic mai mult decât un sistem voalat și decent de alarmare. Dorim sănătate și chiar pace sufletească celor cu care lucrăm laolaltă, în fiecare zi, așteptându-ne să ni se răspundă similar. Iar dacă acest răspuns, dorit similar, nu se produce, atunci, tragem rapid concluzia că ceva nu se înscrie în sfera "acceptabilului". Ba mai mult, se impune să intervenim, în vreun fel anume, pentru a încerca îndreptarea stării de fapte.

Una dintre situațiile cele mai critice dintr'o comunitate este, fără doar și poate, cearta. Ea poate conduce prin neconciliere la destrămarea comunității, la pierderea întregului. Și iarăși, în astfel de situații, formalismul poate ajuta.

Mi-aduc aminte de întrebarea unui bunic, în România anilor '48 – '49, adresată nepotului său, un om cu carte multă: "Spune-mi, nepoate, e adevărat că comuniștii desființează sărbătorile creștinești?" La răspunsul afirmativ al nepotului, bătrânul se întristă foarte tare: "Ei, dacă-i pe-așa, atunci oamenii vor începe a se urî tare mult!"

Ca și posturile, sărbătorile creștine își au și ele rostul lor. Căci cu prilejul acestor sărbători, oamenii din aceeași comunitate își iartă unii altora răutățile săvârșite în ultima vreme. (Asta n'au priceput comuniștii.) Și astfel, se salvează întregul.

Și totuși, ceva s'a schimbat prin introducerea sărbătorilor antedatate în creștinism: s'a pierdut dragostea întâlnirii de zi cu zi a discipolilor lui Cristos. S'a pierdut ce consemnase doctorul Luca: *Toți împreună erau nelipsiți de la Templu în fiecare zi, frângeau pâinea acasă și luau hrana, cu bucurie și curăție de inimă.* Și asta pentru că, orice întreprindere omenească, oricât de bine intenționată ar fi ea, aduce cu sine și o pierdere a purității începuturilor.

Așa s'a întâmplat, bunăoară, cu împăratul Constantin cel Mare, care din dragoste pentru creștinismul al cărui membru devenise, dăduse soldaților creștini (minoritari încă) dreptul de a nu servi armata Duminică. Gestul său a fost desigur remarcabil. Se știe doar că, împărații nu sunt chiar atât de generoși. Numai că generozitatea sa a introdus în creștinism groaznic de mulți oportuniști, ai căror urmași se mai văd și astăzi.

Prima sărbătoare creștină, care a fost regularizată pe deplin, a fost, în chip firesc, Învierea Domnului. Acest fapt s'a produs tot pe vremea lui Constantin cel Mare, în anul 325, la Conciliul ecumenic de la Niceea. Atunci s'a hotărât că "Paștele trebuie să fie cinstite în prima Duminică de după echinoziul de primăvară (21 Martie), după luna plină și să nu cadă niciodată în aceeași zi cu Paștele iudaic"(!).

Deci, deși Paștele iudaic e o prefigurare a celui creștin, s'a preferat departajarea netă de acesta. Și asta, probabil, pentru că nu s'a găsit nimeni la acel conciliu care să atragă atenția asupra faptului că Isus din Nazaret era totuși ... evreu.

Deci, până la urmă, data celei mai mari sărbători a creștinismului e translatată față de sărbătoarea "avant la lettre" în funcție de evoluția ... lunii de pe cer.

Dacă sărbătoarea pascală era legată de o poruncă a Domnului, sărbătoarea Nașterii Domnului a venit din tendința firească de a avea sărbători organizate care să producă bucurie comunității. Numai că aici lucrurile s'au dovedit a fi mai încurcate decât în cazul Paștelor. Și două întrebări se impun înainte de orice analiză.

Prima întrebare se referă la genul literar în care poate fi încadrată Evanghelia.

Din păcate, cei mai mulți dintre oameni cred că, Evanghelia poate fi încadrată în grupul scrierilor biografice. Iar biografia, fiind practică încă din zorii omenirii, are și ea un dichis al ei bine statomicit. Personajul care constituie subiectul principal al acestei producții literare e 'luat în primire' de către biografi încă de la nașterea sa. I se precizează cu foarte mare acuratețe data când a fost născut, insistându-se asupra dovezilor care dau veridicitate acestei date. Apoi, toți cititorii ar vrea să știe cum a fost personajul respectiv înainte de a deveni celebru. Care era comportamentul său încă din copilărie. Se întrevedeau încă de pe atunci calitățile sale care aveau să-l ducă la notorietate? Cum a arătat prima sa maturizare? Asta înseamnă că trebuie să scrii despre deceniul al treilea al existenței sale. Urmează desfășurătorul acțiunilor și reușitelor sale care, de obicei, se întinde pe câteva zeci de ani. Și, în sfârșit, moartea acestuia (datată cu aceeași precizie) cu consemnarea tuturor părerilor de rău.

De asemenea, într-o biografie care se respectă, nu este deloc neglijată viața privată a personajului. Când a simțit pentru întâia oară fiorul dragostei, cu cine s'a căsătorit. I-a fost de un real ajutor acel mariaj? Și încă multe altele.

Ei bine, Evanghelia nu respectă acest canon al biografiei. Partea principală a narațiunii se referă la lansarea unui mesaj divin, Buna Vestire, care să dea speranță tuturor oamenilor, buni sau răi. Iar această parte se termină printr'o Jertfă, atotabsolviitoare, a cărei veridicitate este atestată de Înviere. Și era nevoie de fapta aceasta. Fiindcă, deși Isus din Nazaret făcuse miracole mai mult decât impresionante, chiar o parte dintre cei care-L iubeau nu erau pe deplin convinși că El e mai mult decât un mare prooroc, întrebându-se: *"Când va veni Cristosul, va face mai multe semne decât a făcut omul acesta?"*

Și totul nu durează decât trei ani și jumătate.

În rest, preocuparea principală a naratorilor este de a demonstra, prin vechile profeții, că tot ce s'a întâmplat a fost, de fapt, anunțat cu veacuri înainte. Iar Nașterea lui Isus rămâne o consemnare a miracolului întrupării Sale, fără a i se preciza data calendaristică.

Această dată a rămas o taină chiar pentru profeții din vechime, socotindu-se, probabil, că ea nu reprezintă un punct de interes pentru talmăcirea revelațiilor lor. Cea mai bună dovadă, în acest sens, o constituie faptul că, deși Irod ceruse părerea preoților celor mai de seamă, a ordonat să (se, n.n.) *omoare pe toți pruncii de parte bărbătească, de la doi ani în jos, care erau în Betleem și în toate împrejurimile lui*. Deci, el știa locul unde se născuse Mesia, știa la magi vremea apariției unui fenomen astral deosebit, dar nu și data precisă a acestui eveniment.

O a doua întrebare ar fi: Dar apostolii? Știau ei data nașterii lui Isus?

Doctorul Luca, autorul celei de a treia Evanghelii, ca și evanghelistul Marcu, nu l-a cunoscut pe Isus din Nazaret în timpul apariției sale în lume. El nu a primit cunoștințele sale în singurătatea pustiului Arabiei direct de la Cristos, precum Apostolul Pavel, ci printr'o însuflețită muncă de cercetare: *Fiindcă mulți s'au apucat să alcătuiască o istorisire amănunțită despre lucrurile care s-au petrecut printre noi, după cum ni le-au încredințat cei ce le-au văzut cu ochii lor de la început și au ajuns slujitori ai cuvântului, am găsit și eu cu cale, prea alesule Teofile, după ce am făcut cercetări cu de amănuntul asupra tuturor acestor lucruri de la obârșia lor, să ți le scriu în șir unele după altele, ca să poți cunoaște astfel temeinicia învățăturilor pe care le-ai primit prin viu grai*. Este deci, foarte probabil ca, "doctorul preiubit" să fi făcut într'adevăr o anchetă exhaustivă asupra acestui subiect, dovedind astfel, în mod indirect, că nici apostolii nu știau mai multe despre data exactă a nașterii lui Isus din Nazaret.

Luca descrie în Evanghelia sa un fapt binecunoscut, dar ale cărui detalii sunt ignorate adesea. *În ținutul acela erau niște păstori, care stăteau afară în câmp și făceau de strajă noaptea împrejurul turmei lor. Și iată că un*

înger al Domnului s-a înfățișat înaintea lor și slava Domnului a strălucit împrejurul lor.

Într'adevăr, celebrul teolog britanic Adam Clarke (1760 – 1832), unul dintre cei mai citați comentatori ai Bibliei, scrie: "Deoarece acești păstori încă nu-și duseseră acasă turmele, se poate presupune că luna Octombrie încă nu începuse și că, prin urmare, Domnul nostru nu S'a născut în 25 Decembrie, când turmele nu mai stăteau afară, pe câmp... ". Este deci, foarte probabil ca întruparea Domnului să se petreacă în toamna anului nașterii.

Un alt argument în favoarea acestei soluții ar putea consta în următorul raționament. Pe vremea nașterii lui Isus, Iosif și Maria plecaseră spre Betleem ca să se înscrie. "Înscrierea" sau recensământul, cum l-am numi azi, era comandat de împăratul roman, care nu avea nici un interes ca acest eveniment să devină nepopular. Dacă el ar fi fost plasat iarna, recensământul ar fi creat dificultăți de deplasare. Dimpotrivă, dacă el ar fi fost solicitat să se execute în timpul verii, ar fi tulburat esențial muncile agricole. De aceea, este foarte probabil ca recensământul să fi fost proiectat între sfârșitul secerișului și începutul iernii.

Evreii aveau trei sărbători la care trebuiau să se suie la Ierusalim ca să se închine. Una dintre ele, Sărbătoarea Corturilor, era legată de rodnicia toamnei. *Să prăznuiești Sărbătoarea Corturilor șapte zile, după ce îți vei strânge roadele din arie și din teasc.* Iosif și Maria, plecați pentru recensământ, voiau să se îndrepte, probabil, și spre Ierusalim pentru praznic. Dar în acea vreme cetatea Ierusalimului, care avea 120,000 de locuitori ai săi, mai găzduia încă cel puțin un milion de provinciali. Așa se explică de ce în Betleem, la un ceas și jumătate distanță de Ierusalim, în "casa de poposire" nu era loc și pentru ei. Iar Sărbătoarea Corturilor se ținea în luna Tishri, adică undeva prin Septembrie-Octombrie.

The Catholic Encyclopedia spune: "Crăciunul nu s-a numărat printre cele mai timpurii sărbători ale Bisericii. Irineu și Tertulian îl omit din lista lor de sărbători".

Biserica Romano-catolică n'a început să sărbătorească ziua de 25 Decembrie decât în ultima parte a secolului patru. Până atunci, creștinii ținuseră această sărbătoare în diferite perioade ale anului: în Decembrie, în Mai, în Aprilie și, cel mai frecvent, în Ianuarie.

Abia în secolul IV găsim un document roman autentic care atestă indiscutabil existența sărbătorii Nașterii Domnului la Roma pe data de 25 Decembrie. E vorba de Depositio Martyrum, cu o schiță de calendar liturgic, care urcă până la anul 336. Astfel, se poate spune cu siguranța că, nașterea Domnului a fost sărbătorită pentru prima dată la Roma în anul 336, după care, în mai puțin de un secol, s'a răspândit în toată lumea creștină, celebrându-se la data la care s'a celebrat de la început la Roma. În Răsărit, ea a fost celebrată de Grigore de Nazianz (sau Grigore Teologul) la Constantinopol, și de Grigore de Nisa la Capadochia, în 380. Ioan Gură de Aur a celebrat sărbătoarea pentru prima dată la Antiohia, în anul 386, Asteriu de Amasea la Pont în 380-400, Pavel de Emesa la Alexandria în 432, iar Iuvenal la Ierusalim în 439.

Cum s'a fixat această zi?

Iată ce ne spune aceeași The Catholic Encyclopedia: "Binecunoscuta sărbătoare în cinstea soarelui, *Natalis Invicti* (Nașterea Neînvingului Soare) serbată în 25 Decembrie, poartă în esență responsabilitatea pentru data sărbătorii noastre din luna Decembrie". Deci, o foarte populară sărbătoare necreștină a lumii romane a fost înlocuită cu una creștină. Astfel, cu inima împăcată, creștinii puteau să Îl sărbătorească pe "*Soarele Neprihănirii*" (Maleahi 4:2), Isus Cristos și lumină a lumii (Ioan 8:12).

A procedat înțelept Biserica alegând această substituție în forță? Nu știu. Dar ceea ce știu este că a-ți învinge potrivnicul cu armele sale nu te arată superior acestuia. Nu ne-am întristat noi de moarte atunci când comuniștii ni l-au adus plocon pe nesuferitul ăla de Moș Gerilă?

Între timp, pe Internet se duc discuții aprinse privind această temă. Și mie nu mi se par chiar lipsite de sens, pentru că numai indiferența smintește. Iată-le deci:

Hm... cineva a zis odată că de fapt s-ar fi născut primăvara că erau miei în iesle și numai primăvara se nasc miei. (!)

Eu zic că nu contează când s-a născut și de ce păstrăm tradițiile astea. Tocmai tradițiile astea au purtat creștinismul două mii de ani. Dacă începem să ne îndoim și să cercetăm și să spunem ... nu, tradițiile nu sunt bune, jos cu ele ... între timp creștinismul va dispărea. E părerea mea. Faptul că biserica mereu a avut tradiții, fie ele și suprapuse peste cele păgâne, a făcut ca oamenii să-și păstreze credința. Dacă noi credincioșii venim și distrugem baza creștinismului, atei nu mai au ce face ... ne vor mulțumi..

Noi credem că adevăratul scop creștin nu este o religie bazată pe amestec, ci o reîntoarcere la credința originală, simplă, plină de putere și spirituală care a fost dată sfinților odată pentru totdeauna. Dacă nu ne mai încurcăm într-un labirint de ritualuri și tradiții lipsite de putere, putem să aflăm „simplitatea care este în Cristos” și să ne bucurăm de „libertatea cu care ne-a eliberat Cristos” din „sclavie” (2.Cor.11:3; Gal. 5:1).

Mântuirea nu depinde de un preot om, de Maria, de sfinți sau de papă. Isus a spus: „Eu sunt calea, adevărul și viața: nimeni nu vine la Tatăl decât prin Mine” (Ioan 14:6). „Nu este mântuire în nimeni altul: căci nu există sub cer nici un alt nume dat oamenilor prin care trebuie să fim mântuiți” (Fap.4:12). Să ne uităm la El care este Autorul și Desăvârșitorul credinței noastre, Apostolul și Marele Preot al mărturisirii noastre, Mielul lui Dumnezeu, Căpetenia mântuirii noastre, Pâinea din Cer, Apa vieții, Păstorul cel Bun, Prințul Păcii, Regele regilor și Domnul domnilor - ISUS CRISTOS.

Ei na, acum vrei să desființezi și Crăciunul! Ne pierdem șansele de mântuire că sărbătorim Crăciunul! Da' ce-ai vrea, bre, să ne mutăm în chilioi?? Eu sunt gata de așa ceva, doar că o să-mi lipsească laptopul!!! Văd că și tu îl folosești cu râvnă, deși nu e în Biblie!

Chestia ... era să nu piardă scopul economic de negoț ... “NIMIC NOU SUB SOARE “... și astăzi la fel. e chestie de comerț ... nu de sărbătoare sau de a cinsti nașterea MANTUITORULUI ..

Astăzi oamenii petrec mai mult timp în magazine decât în biserică cu ocazia Crăciunului. Fiind sărbătoare, petrec mai mult timp în fața televizorului decât în fața Scripturii și ajung mai plini de alcool decât de Duhul Sfânt. Fără îndoială, generația noastră a ajuns să poarte o vestimentație de Crăciun care nu seamănă cu aceea care a fost croită inițial de Dumnezeu. Crăciunul astăzi îmbracă, mai degrabă, o haină comercială care satisface setea nebună a generației noastre după consum.

Stimați cititori,

Ce să facem? Să sărbătorim Nașterea Domnului sau nu? Dacă decidem să o sărbătorim, atunci când s'o facem? Pe 25 Decembrie sau altă dată?

Iată un mănunchi de întrebări la care eu nu vă pot da alt răspuns decât citându-l pe Apostolul Pavel, care s'a adresat astfel creștinilor din Roma:

Unul socotește o zi mai pe sus decât alta; pentru altul, toate zilele sunt la fel. Fiecare să fie deplin încredințat în mintea lui. Cine face deosebire între zile, pentru Domnul o face. Cine nu face deosebire între zile, pentru Domnul n'o face.

Dar mai presus de orice, iubiți-L pe Cristos și faceți cum vă place! Numai iubiți-L tare, din toată inima.
